

3. ESG-BELEID

3.1. VOOR DE DRIE POLEN GEMEENSCHAPPELIJKE REGELS

Aangezien CFE op een gedecentraliseerd besluitvormingsmodel gebaseerd is, voert elke pool zijn ESG-beleid. Als aandeelhouder ziet CFE evenwel toe op de convergentie van deze verschillende beleidsmodellen in een vergelijkbare globale aanpak, die op zijn beurt in het ESG-beleid van de groep AvH past.

EEN VOLLEDIG PROCES

In 2019 is AvH in haar belangrijkste dochterondernemingen, waaronder CFE, begonnen met een proces voor de afstemming van het ESG-beleid en de bijbehorende rapportage van de dochterondernemingen op het ESG-beleid van de groep AvH. CFE werd dus verzocht een materialiteitsanalyse uit te voeren. Ze heeft haar belangrijkste risico's en opportuniteiten op het vlak van ESG geïdentificeerd en gekoppeld aan een strategische visie, key performance indicators (KPI's), doelstellingen en concrete acties om ze te bereiken. Eind 2019 werden deze doelstellingen en acties goedgekeurd door de Raad van Bestuur van CFE.

In dit kader vond overleg plaats met de ESG-verantwoordelijken van de verschillende polen. Voor meer details over dit proces verwijzen we naar de Niet-financiële verklaring van de vennootschap in het Jaarverslag 2019 (bijlagen 1 tot 4).

IMPACT EN MATERIALITEIT

Aangezien ze geen beslissende impact kan hebben op alle ESG-uitdagingen van de wereld, focust CFE op materiële onderwerpen die het verschil kunnen maken in de sectoren waarin de groep actief is. Er gaat ook een bijzondere aandacht naar de ESG-aspecten die een beduidend risico of een beduidende opportuniteit voor de groep kunnen inhouden. Via haar vertegenwoordigers in de bestuursorganen verzekert CFE zich ervan dat deze analyses opgenomen zijn in de strategische

en beleidsplannen van haar polen en dat de plannen regelmatig worden geëvalueerd. De dochterondernemingen voeren dan het door hun Raad van Bestuur goedgekeurde beleid uit en brengen verslag uit over zijn significante aspecten. In 2019 werden maatregelen genomen om de rapportageprocessen te verfijnen en zo mogelijk te rationaliseren. De polen laten zich onder meer inspireren door de methodologieën die de Verenigde Naties aanbevelen. Daarnaast baseren ze hun rapporten en de keuze van de relevante indicatoren op gemeenschappelijke definities en prioriteiten van de sectoren waarin ze werken.

BIJDRAGE AAN DE 17 DOD'S

De drie polen koppelen hun duurzaamheidsbenadering aan de zeventien Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (DOD's) van de Verenigde Naties. Het geheel van de groep CFE is ervan overtuigd dat elk individu en elke onderneming moet bijdragen aan de aanpak van de grote uitdagingen van onze wereld. De groep CFE staat achter de Agenda 2030 van de Verenigde Naties en de methodologie van de DOD's, die ze als internationaal kader voor haar beleid gebruikt.

Dankzij de keuze van de DOD's kan men bovendien de GRI-methodologie (Global Reporting Initiative) als inspiratiebron gebruiken, gezien de bestaande concordantietabellen.

DOORLOPENDE VERBETERING EN OPPORTUNITEITEN

De duurzame aanpak wil de werking doorlopend verbeteren en haar negatieve impact zoveel mogelijk beperken. Hij schept ook opportuniteiten voor een doorlopende creatie van nieuwe duurzame waarde en voor de verkenning en ontwikkeling van nieuwe markten.

PARTNERS VOOR VERANDERING

Last but not least is de groep CFE ervan overtuigd dat deze benadering alleen succes kan hebben met de medewerking van de verschillende actoren die bij onze activiteiten betrokken zijn: medewerkers, leveranciers, onderaannemers, overheden, opdrachtgevers ... Samen aan de verandering werken, is de sleutel van het succes van een duurzame strategie. DOD 17 wijst ons de te volgen weg. In deze geest heeft de groep CFE van bij het begin verschillende (interne en externe) stakeholders bij haar denkoefening rond duurzaamheid betrokken. Om een coherente aanpak te verzekeren, hebben DEME, CFE Contracting en BPI trouwens met dezelfde adviesbureaus voor duurzaamheid samengewerkt.

3.2. ESG-BELEID VAN DEME

DEME, dat de DOD's sinds 2017 implementeert, heeft in haar duurzaamheidsbenadering een reeks thema's en acties ontwikkeld waarmee ze aan de zeventien DOD's kan bijdragen. Al deze thema's en acties worden gedetailleerd beschreven in het Duurzaamheidsverslag 2020 van DEME. Op het niveau van de groep CFE werden de DOD's 3-7-8-9-11-13-14- 16 en 17 en de bijbehorende acties het relevantst bevonden.

DEME heeft haar ESG-beleid op twee krachtlijnen gebaseerd:

- 'Duurzame commerciële oplossingen ontwikkelen', door oplossingen voor te stellen en partnerschappen te vormen die de overgang naar een koolstofarme, circulaire en veerkrachtige economie bevorderen. Met haar programma 'Explore' wil DEME met verschillende partners

in en buiten de sector samenwerken om duurzame en holistische oplossingen te vinden. Deze krachtlijn focust op de ontwikkeling van een portfolio van activiteiten en diensten die wezenlijk, direct en expliciet aan een of meer DOD's bijdragen.

- 'Uitblinken in onze activiteiten', door de koolstofvoetafdruk en de milieu-impact van onze werking te verminderen en een eersterangs werkgever te zijn. Het programma 'Excel' vindt dankzij een innoverende aanpak de best mogelijke toepassingen van het wetenschappelijke onderzoek en de bestaande technologieën. De dimensie 'Excel' moet dus verzekeren dat de uitvoering van de projecten niet alleen efficiënt en rendabel maar ook duurzaam is.

Bij DEME was de implicatie en de steun van alle medewerkers een drijvende factor voor het bepalen van de duurzame doelstellingen. Het resultaat van deze uitgebreide en systematische raadpleging van de interne en externe stakeholders, die al in 2017 begon, is een reeks van acht kernthema's voor DEME, de drivers van onze duurzaamheidsprestatie. Dankzij de definitie van deze acht thema's kan de onderneming haar beslissingen afstemmen op de DOD's waarop DEME de grootste impact heeft.

De acht thema's zijn: 'Climate & Energy', 'Capital Nature', 'Sustainable innovation', 'Waste and resource management', 'Health, safety & well-being', 'Diversity and opportunity', 'Ethical business' en 'Local communities'.

Al deze thema's worden gedetailleerd beschreven in het Duurzaamheidsverslag van DEME (www.deme-group.com/sustainability).

Tegelijkertijd is het essentieel dat DEME – een wereldbedrijf dat op tal van plaatsen en sites werkt – goede betrekkingen met alle stakeholders onderhoudt maar ook alle interveniënten sensibiliseert voor de duurzaamheidsaanpak van de onderneming.

In 2019 heeft DEME een eerste materialiteitsmatrix ontwikkeld om de prioriteiten te identificeren en te evalueren volgens hun belang voor de interne en externe stakeholders en hun impact op het commerciële succes van DEME.

In 2020 heeft DEME haar strategie voor duurzame ontwikkeling verder uitgebreid met een operationeel kader, samengesteld uit een reeks duidelijk gedefinieerde programma's die de 8 kernthema's en de bijbehorende ambities op lange termijn concreter maken. Deze programma's houden rechtstreeks verband met de activiteiten van DEME.

Deze duurzame programma's leggen de link tussen de duurzame strategische visie van DEME (visie op lange termijn) en de concrete jaarlijkse actieplannen.

In de praktijk heeft DEME voor elk van de acht thema's (Excel en Explore) ten minste één programma gedefinieerd. Elk programma loopt over een periode van 3 tot 5 jaar en heeft zijn eigen indicatoren en ambitie, samen met een link met de jaarlijkse actieplannen.

3.3. ESG-BELEID VAN CFE CONTRACTING EN BPI

In de loop van 2019 hebben CFE Contracting en BPI Real Estate een gestructureerd beleid rond de ESG-thema's gedefinieerd. Na een grondig onderzoek bij de stakeholders, met inbegrip van het personeel, werden de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (DOD) 3, 4, 7, 8, 11, 12, 13, 16 en 17 als richtsnoeren gekozen. Deze materialiteitsoefening heeft een heldere en duurzame visie opgeleverd met prioritaire doelstellingen en de basis gelegd voor een actieplan en voor key performance indicators. Dit alles werd op 3 december 2019 door de Raad van Bestuur gevalideerd. De doorlopende raadpleging van de verschillende stakeholders en in het bijzonder van het personeel verzekert een perfecte steun voor dit ESG-beleid.

Na de definitie van hun 10 duurzame prioriteiten in 2019 hebben CFE en BPI real estate van het jaar 2020 gebruikgemaakt om een concreet actieplan en een effectief systeem voor de monitoring van KPI's in te voeren. Zo heeft elke dochteronderneming zich de duurzaamheidsconcepten eigen kunnen maken, om ze in haar dagelijkse werking op te nemen.

Vertrekkend van deze visie leggen CFE Contracting en BPI real estate meer en meer contacten met de verschillende stakeholders, zoals de klanten en de leveranciers, om op basis van deze waarden echte duurzame partnerschappen te vormen. Tegelijkertijd hebben we verscheidene acties uitgestippeld om onze oderaannemers vertrouwd te maken met onze duurzame visie en hen aan te sporen om ons erin te volgen. Als volgende stap zullen we al onze partners in onze bouwprojecten nog

meer bij onze duurzame benadering betrekken, zodat we samen een positieve impact zullen hebben op de wereld van morgen.

Voor de meer complexe thema's, zoals het materiaaltransport of de circulariteit, verkiezen we voorlopig de analyse van proefprojecten boven het gebruik van KPI's.

CFE Contracting en BPI real estate hebben van bij het begin duidelijke doelstellingen bepaald voor elk van de prioritaire thema's (thema's met hoge materialiteit). Om over een meer concrete basis te beschikken, heeft CFE Contracting zich aangesloten bij de Belgian Alliance for Climate Action. Ze onderschrijft daarmee het initiatief Science Based Targets. Deze aanpak zal het mogelijk maken om duurzame doelstellingen te valideren die beantwoorden aan de ambities van de akkoorden van Parijs.

Het ESG-beleid van CFE Contracting en BPI real estate steelt op 11 prioritaire doelstellingen, verzameld in de vier volgende kernthema's: 'Build for the future', 'Be a great place to work', 'Offer innovative solutions', 'Towards climate neutrality'.

Elk thema verzamelt een reeks doelstellingen. Het verband met de DOD's blijft altijd bewaard, om te verzekeren dat de doelstelling in de logica van de zeventien DOD's past.

3.4. CONVERGENTIE VAN HET ESG-BELEID

Om de aanpak van DEME, CFE Contracting en BPI real estate te harmoniseren, is een concordantiematrix opgesteld waarmee men gemakkelijk verbanden kan leggen tussen de thema's van DEME en die van CFE Contracting en BPI real estate. Om de lezing van het jaarverslag te vergemakkelijken, wordt de naam van de thema's van CFE Contracting en BPI real estate behouden in het schema van de waardecreatie en in de verschillende illustratieve hoofdstukken.

In dit jaarverslag worden dus veel voorbeelden gegeven van projecten of concrete acties die het engagement van de Groep CFE voor deze verschillende thema's duidelijk illustreren (zie pagina 15).

Thema DEME	Bijbehorende DOD	Thema CFE Contracting & BPI	Bijbehorende DOD
Natural Capital	6-14-15		
Waste and resource management	12	Build for the future	6-9-10-11-12
Local communities	1-2-11		
Health & wellbeing	3		
Diversity and opportunity	4-5-8-10	Be a great place to work	3-4-5-8-10-16
Ethical Business	16		
Sustainable innovation	9	Offer innovative solutions	8-9
Climate & Energy	7-13	Towards Climate neutrality	7-13-15
	Partner For Change - SDG 17		

De prioritaire doelstelling voor dit thema is: 'Collaborate (with suppliers) to reduce packaging waste and reduce waste in general'.

GOVERNANCE

Tot slot verzekert CFE Contracting een krachtige governance met behulp van een charter en concrete procedures.

De prioritaire doelstelling voor dit thema is: 'Develop a governance model based on integrity and respect and fight social fraud'.

Om een totale transparantie en een heldere rapportage over de duurzaamheid te verzekeren, zullen we een regelmatige interne communicatie met alle medewerkers invoeren. De implementatie van specifieke KPI's voor elke doelstelling maakt een echte transparantie mogelijk en stelt ons in staat om de geboekte vooruitgang en de impact van de genomen maatregelen recurrent te beoordelen. De prioritaire doelstelling voor dit thema is: 'Transparently communicate on our sustainable performance and progress'.

INNOVATIE

Al deze doelstellingen vereisen een nauwe samenwerking tussen de entiteiten en alle andere partners. Bovendien moeten we innovatie niet alleen in onze verschillende activiteiten aanmoedigen maar ook in het geheel van de waardeketen. De openheid voor de buitenwereld en voor andere partners mag niet worden verwaarloosd. Innovatie wordt immers ook bevorderd door partnerschappen met andere actoren in de sector, zoals de VAB, onderzoekscentra, universiteiten en leveranciers, en ook door het delen van kennis tussen de verschillende entiteiten en beroepen van de groep.

De prioritaire doelstelling voor dit thema is: 'Develop systemic innovative solutions across our divisions and throughout our supply chains'.

Hun onderlinge synergie stelt de twee polen in staat om van bij het begin gebouwen te ontwerpen met een innovatieve aanpak van de architectuur of de stabiliteit en de speciale technieken. De introductie van nieuwe materialen, de modulariteit of de circulariteit is daarbij een doel op zich.

De prioritaire doelstelling voor dit thema is: 'Incorporate modular and circular principles in our project design'.

4.6. MATERIALITEITSMATRIX VAN BPI REAL ESTATE

Omdat hun activiteitsdomeinen nauw met elkaar verbonden zijn, werken CFE Contracting en BPI real estate van bij het begin samen aan de ontwikkeling van hun duurzaamheidsstrategie. BPI real estate heeft dan ook deelgenomen aan alle stappen van de uitwerking van de strategie (zie vorig hoofdstuk) en blijft actief vertegenwoordigd in de sustainability board. Deze werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende dochterondernemingen van CFE Contracting en BPI real estate, vergadert elke maand. Ze heeft onder meer tot doel best practices uit te wisselen, de duurzaamheidsstrategie in de verschillende dochterondernemingen te monitoren en het Executief Comité over de duurzaamheidsthema's te adviseren.

Als ontwikkelaar van vastgoedprojecten beseft BPI dat haar duurzame impact al bij het concept van een nieuw project begint.

BPI real estate heeft de volgende thema's als prioritair voor haar strategie gedefinieerd:

- **Circulariteit:** de materiaalkeuze is een cruciale uitdaging voor de koolstofbalans van een gebouw. De integratie van circulaire materialen kan slechts efficiënt gebeuren als die aanpak al in de conceptfase wordt gehanteerd.
- **Energie:** energiezuinige gebouwen hebben, de beste energieoplossingen kiezen en de energie-optimalisatie altijd in gedachte houden zijn stuk voor stuk cruciale factoren.
- **En tot slot mobiliteit:** als 'urban shaper' wil BPI ze in haar stadsprojecten integreren. Mobiliteit is een cruciale uitdaging voor de steden van morgen, een uitdaging waarop BPI met haar projecten wil antwoorden.

Om in deze domeinen optimaal te presteren, mikt BPI Real Estate in essentie op innovatie.

Al deze thema's hebben betrekking op het geheel van de waardeketen van de bouwprojecten van BPI real estate en geven het concept samenwerking zijn volle betekenis.

5. RESULTATEN VAN DIT BELEID

VOORBEELDEN ALS BEWIJS

De verschillende voorbeelden en projecten die op pagina [15] worden gepresenteerd, tonen de aandacht die de drie polen al opbrengen voor de verschillende thema's en doelstellingen.

HET EFFECT VAN DE ACTIES METEN

Het werken met duidelijke KPI's en een zo stipt mogelijke monitoring is een prioriteit voor de drie polen van de groep. Dit maakt het immers mogelijk het effect van de ondernomen acties zo snel mogelijk te beoordelen en ze eventueel aan te passen.

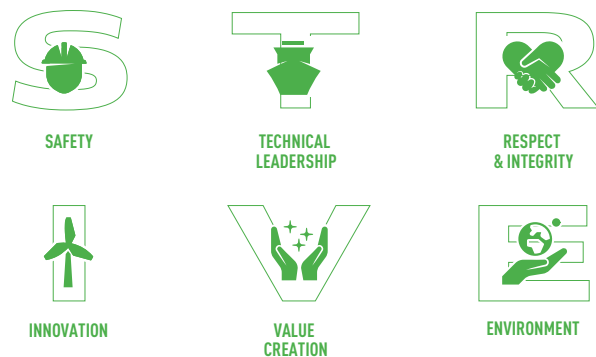
Deze gegevensverzameling gaat samen met een uitlijning van de acties per pool in de verschillende entiteiten, om een significante impact te verzekeren. Op die manier wordt voorrang gegeven aan gestructureerde doelstellingen en acties.

EEN KWESTIE VAN MENTALITEIT

Tot slot willen de drie polen de duurzaamheid bij alle medewerkers verankeren, zodat ze een echte bedrijfscultuur wordt. Dat gebeurt met gerichte acties voor zowel grootschalige projecten als eenvoudige, kleine ingrepen in de dagelijkse praktijk. Die laatste, hoe eenvoudig ook, maken de sensibilisering van alle medewerkers mogelijk. Vervolgens is ook de integratie van alle schakels van de productieketen in deze aanpak van fundamenteel belang.

5.1. RESULTATEN VAN DIT BELEID BIJ DEME

De basis van het complianceprogramma van DEME is de gedragscode voor ethiek en integriteit. Deze code weerspiegelt de fundamentele waarden van DEME, samengevat in het acroniem 'STRIVE': Security, Technical Leadership, Respect & Integrity, Innovation, Value Creation and Environment (veiligheid, technisch leiderschap, respect en integriteit, innovatie, waardecreatie en milieu). Naast de naleving van de wet, een conditio sine qua non, zijn respect en integriteit van het allergrootste belang voor alle mensen van DEME en iedereen die met DEME wil samenwerken, moet dezelfde normen respecteren.

5.1.1. IMPACT VAN DE COVID-19-PANDEMIE

Ondanks de COVID-19-crisis is DEME in 2020 een veerkrachtige onderneming gebleken. DEME heeft grote bijkomende inspanningen geleverd om de continuïteit van de activiteiten te verzekeren, het welzijn van de medewerkers altijd voorrang te geven en deze zeer uitzonderlijke wereldwijde omstandigheden als motor voor innovatie te gebruiken.

Ondanks de COVID-19-crisis konden vrijwel alle projecten in de loop van 2020 worden voortgezet. Al het mogelijke werd gedaan om de bemanningswissels te vergemakkelijken, bijvoorbeeld door personeel vrij te maken om een taskforce en een extractieteam samen te stellen, waarbij meer dan 5 operationele schepen werden omgeleid en 10 vliegtuigen werden gecharterd. Daarnaast werden grote inspanningen geleverd om effectieve COVID-19-tests te organiseren, gecombineerd met een systeem met periodes van pre-quarantaine, om te verzekeren dat de bemanningen en de projectteams veilig konden blijven werken. Er werd ook een programma van 7 weken over mentale veerkracht en gezondheid uitgerold voor alle medewerkers van DEME. Tot slot werd een specifieke interne innovatiecampagne georganiseerd om de optimalisatie van onder meer het digitale beheer, de virtuele aanwezigheid en de teams voor de aanbestedingen op afstand te maximaliseren en te beveiligen. Op die manier is DEME erin geslaagd om – ondanks de mondiale crisis – in 2020 de overstap te maken van ‘business as usual’ naar ‘het nieuwe normaal’.

5.1.2. SOCIAAL

Een veilige en gezonde werkplek voor alle betrokkenen bij de projecten van DEME blijft een constant aandachtspunt. Door de aard van haar activiteiten moet DEME soms in zeer moeilijke omstandigheden werken. DEME legt al haar werknemers een zeer hoge veiligheidsnorm op. Het is de bedoeling dat op de schepen en de andere werkplekken geen enkel ongeval gebeurt.

Dat wordt doorlopend gemonitord met proactieve KPI's (zoals observaties en inspecties) en reactieve KPI's (zoals tijdig gemelde incidenten). Elke potentieel gevaarlijke situatie wordt geanalyseerd om de risico's op een aanvaardbaar peil te houden.

Deze specifieke veiligheidsparameters worden in elk directieteam en in de Raad van Bestuur gevolgd. De realisatie van de doelstellingen voor de veiligheid is opgenomen in het bonusbeleid.

In de COVID-19-crisis heeft DEME in 2020 ook gefocust op de mentale gezondheid en het welzijn van alle werknemers, met onder meer een specifiek online programma over veerkracht en geestelijke gezondheid, een programma voor de bijstand van de bemanningsleden en hun families in samenwerking met de preventieadviseur, en diverse initiatieven voor de sociale cohesie. De operationele impact van COVID-19 wordt dagelijks gevolgd door een speciaal team dat aan de directie rapporteert.

Bovendien werd net als in de vorige jaren een grote aandacht gewijd aan de werving, de opleiding en het behoud van het personeel. DEME werd in 2020 in de Randstad Awards voor het tweede opeenvolgend jaar en de derde keer in vier jaar tijd uitgeroepen tot aantrekkelijkste werkgever van België. Die bekroning is gebaseerd op de resultaten van een peiling bij 12.000 Belgen van 18 tot 65 jaar. DEME staat in de top drie voor de criteria financiële gezondheid, werksfeer, reputatie en gebruik van nieuwe technologieën.

DEME wijdt eveneens veel aandacht aan de plaatselijke gemeenschappen in de landen waar ze actief is en draagt bij aan diverse sociale projecten. Tot slot schaaft DEME zich achter de Verklaring van de Rechten van de Mens.

5.1.3. MILIEU

De klimaatverandering is een van de grootste dreigingen voor onze planeet en onze samenleving. De stijging van de temperaturen op wereldschaal als gevolg van de uitstoot van broeikasgassen leidt tot een stijging van de zeespiegel, een verwarming van het oppervlak van de oceaan en een toename van extreme weersverschijnselen met droogte, (bos)branden en overstromingen tot gevolg. Tegelijkertijd bestaat er een groeiende behoefte aan betaalbare, betrouwbare en duurzame energie.

De installatie van offshore windparken, waarin DEME een leidersrol speelt, draagt beduidend bij aan de bestrijding van de klimaatverandering en de transitie naar hernieuwbare energie. In 2020 heeft DEME bijgedragen aan de offshore projecten Borsele 1 & 2, SeaMade, Moray East, Triton Knoll en East Anglia One. DEME heeft in januari 2020 een belangrijke mijlpaal bereikt met de installatie van de 2200ste windturbine. Sinds de installatie van de allereerste turbines in de Baltische Zee, in 2000, heeft DEME turbines in alle maten en vormen geïnstalleerd in 46 windparken in Europa en China.

DEME werkt ook aan andere vormen van duurzame energie, zoals de productie, de opslag en het transport van groene waterstof. Ze is een pionier met diverse initiatieven ‘van wind en zon naar waterstof’, zoals HYPOR® Oostende, HYPOR® Duqm en PosHYdon.

HYPOR® Oostende werd in januari 2020 in samenwerking met de Haven van Oostende en PMV gestart. Het doel is ambitieus: de inbedrijfstelling tegen 2025 van een fabriek voor groene waterstof in de Belgische haven.

DEME Concessions en haar plaatselijke partners in Oman hebben een exclusieve samenwerking bekendgemaakt voor de ontwikkeling van een park voor groene energie en een fabriek voor groene

waterstof in Duqm. Deze installatie zal in grote mate bijdragen tot de decarbonisatie van de regionale chemische industrie en zal ook groene waterstof en/of derivaten zoals groene methanol of ammoniak aan internationale klanten leveren.

Tot slot neemt DEME deel aan PosHYdon, een proefproject voor offshore waterstof. PosHYdon combineert op het platform Q13a van Neptune Energy drie energiesystemen op de Noordzee: offshore windkracht, offshore gas en offshore waterstof. Dit is het eerste volledig geëlektrificeerde productieplatform van de Nederlandse Noordzee.

DEME heeft bovendien verbeteringsprogramma's om de milieu-impact tijdens de uitvoering van de projecten verder te beperken. Specifieke programma's mikken op de verdere reductie van de uitstoot van broeikasgassen die aan de klimaatverandering bijdragen, en van andere verontreinigende stoffen die de lokale luchtkwaliteit aantasten.

DEME wil tegen 2030 haar uitstoot van broeikasgassen met 40 % verlagen tegenover 2008, het jaar dat de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) als referentie heeft gekozen. Tegen 2050 wil ze klimaatneutraal zijn.

Aangezien meer dan 90 % van de uitstoot van broeikasgassen aan het brandstofverbruik van de schepen kan worden toegeschreven, voert DEME een investeringsplan over meerdere jaren uit om haar vloot van de meest geavanceerde technologie te voorzien en brandstoffen met lage emissie te gebruiken, zoals LNG, biodiesel en de toekomstige ecologische brandstoffen met waterstof, zoals groene methanol en groene waterstof. Daarnaast werkt DEME continu aan de verbetering van de energie-efficiëntie van de volledige vloot door middel van verschillende technologische maatregelen, zoals systemen voor de recuperatie van de warmte van restgassen voor de opwekking van elektrische energie. De nadruk ligt ook doorlopend op de optimalisatie van de processen en de verbetering van de productiviteit. Tot slot heeft DEME zich in 2020 ingespannen om de registratie van haar energiegegevens verder te optimaliseren, een geïntegreerde gegevensstructuur in te voeren en de nodige monitoringtools te ontwikkelen.

In de sector van de infrastructuur draagt DEME eveneens bij tot de verlaging van de uitstoot. Zo heeft DEME (De Vries & van de Wiel) in samenwerking met GMB en Heijmans in april 2020 het netwerk van uitstootvrije infrastructuur gelanceerd, voor de versnelling van de energietransitie, specifiek voor rollend materieel in de sector van de infrastructuur voor vier jaar, wat een bouw met uitstootvrije materialen mogelijk moet maken.

Tot slot heeft DEME specifieke programma's ingevoerd voor een verdere beperking van de impact van onder meer het (onderzeese) lawaai en de troebelheid op het milieu en in het bijzonder het onderzeese leven.

5.1.4. GOVERNANCE

Alle personeelsleden van DEME worden billijk behandeld, met waardigheid en respect, ongeacht hun persoonlijke kenmerken, geloof, nationale of etnische afkomst, cultuur, godsdienst, leeftijd, gender en seksuele geaardheid, geestelijke of lichamelijke vermogens. DEME biedt een werkplek

aan waar alle werknemers billijk en zonder discriminatie worden behandeld.

EERBIEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN

DEME eerbiedigt en beschermt de mensenrechten in het algemeen, samen met de fundamentele rechten en vrijheden zoals ze in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties gedefinieerd zijn. De groep tolereert nooit slavernij, kinderarbeid, dwangarbeid of verplichte arbeid of mensenhandel. De toepassing van het beleid heeft ervoor gezorgd dat alle partners zich bewust zijn van het belang van de eerbiediging van de mensenrechten en dat zij weten hoe en waar zij eventuele inbreuken kunnen melden.

DEME is vaak actief in landen met een hoger risicoprofiel voor onethische praktijken. De specificiteit van haar activiteiten vereist een grote waakzaamheid opdat de ethische normen altijd zouden worden gerespecteerd. Het is altijd de ambitie om integer zaken te doen en proactief corruptie in om het even welke vorm te voorkomen.

DEME zet zich actief in voor de eerbiediging en bescherming van de arbeidsrechten en de mensenrechten in haar activiteiten. Met dat doel beschikt DEME over een 'code voor ethiek en integer zakendoen', naast verschillende specifieke beleidslijnen ('Compliance beleid en praktijken', 'Mensenrechtenbeleid' en 'Meldingsbeleid en -procedures'). De code voor ethiek en integer zakendoen gaat gepaard met een verplichte jaarlijkse opleiding, met in 2020 een slaagcijfer van 97 % (voor het voltallige personeel met uitzondering van de bemanningsleden). Voor de bemanningsleden werd een aan COVID-19 aangepaste benadering ontwikkeld. In 2020 werden ook inspanningen geleverd voor een diepgaande analyse van de risico's en voor de ontwikkeling van een tool die alle informatie kan leveren die nodig is voor een grondig onderzoek van de belangrijke derden.

Een goede selectie van bureaus, agentschappen en andere derden is bijgevolg een voorafgaande voorwaarde voor men contracten afsluit en de samenwerking begint. Het beleid van DEME voor het respect in het algemeen en de eerbiediging van de mensenrechten in het bijzonder wordt altijd duidelijk in de contracten gedefinieerd. Een voor de bureaus en agentschappen ontwikkelde procedure, die zowel voor als na de aanwerving wordt toegepast, maakt onze normen en de manier waarop ze moeten worden nageleefd zeer zichtbaar.

Regelmatige audits en inspecties van de bureaus, agentschappen en andere derden die personeel op de sites van DEME inzetten, garanderen dat onze normen worden nageleefd en effectief zijn.

BESTRIJDING VAN FRAUDE EN CORRUPTIE

DEME heeft een duidelijk beleid om al haar activiteiten integer uit te voeren en elke vorm van corruptie te bestrijden. Naast de ethische en integriteitscode heeft DEME een volledig complianceprogramma geïmplementeerd dat onder meer een uitgebreid anticorruptiebeleid omvat. Het anticorruptiebeleid is in het kader van dit complianceprogramma opgenomen in het jaarlijkse programma voor de bewustmaking van de werknemers. Het beleid zelf wordt bovendien aangevuld met specifieke procedures die zijn effectiviteit in de dagelijkse werking verzekeren. De due diligence van het beleid tegenover derden, het beleid voor de integriteit van de uitgaande betalingen en het beleid voor de toelevering tot en met de betaling van belangrijke derden, evenals een opleidingsprogramma voor het personeel dat bij dergelijke activiteiten betrokken is, dragen effectief bij tot de strijd tegen fraude en corruptie. DEME is wereldwijd actief, ook in landen met een hogere score

op de 'corruptieperceptie-index'. Mogelijke gevallen van corruptie betekenen een risico voor het imago van de groep. Daarom heeft DEME een due-diligenceprocedure ingevoerd, niet alleen voor dit type landen met hoog risico maar ook voor alle situaties waarin een verhoogd risico van fraude en corruptie bestaat. Om te beginnen raadt DEME aan om zo weinig mogelijk gebruik te maken van sponsors of agenten. Als dat niet kan worden vermeden, moeten deze partijen vooraf worden onderzocht, met een diepgang die afhangt van het risiconiveau. Daarnaast voert de groep een follow-up uit van de derden met wie zij zaken doet. In onze contracten zijn specifieke clausules opgenomen waarin de partijen zich ertoe verbinden altijd te handelen in overeenstemming met het door DEME geëiste conformiteitsniveau. Ten slotte verzekert DEME zich ervan dat de deze partijen het beleid en de procedures inzake corruptie effectief naleven. Daarnaast beperkt DEME deze risico's zoveel mogelijk aan de hand van beleidsregels en procedures die iedereen goed kent en die in het geheel van de organisatie worden toegepast.

5.1.5. INNOVATIE

In termen van de innovatie focust DEME op gezamenlijke waardecreatie door het vormen van partnerschappen met meerdere partijen en door een grotere concentratie op het interne ondernemerschap.

DEME is lid van de innovatiepool 'The Blue Cluster', die focust op de duurzame groei op zee. Zo heeft DEME in 2020 met partners samengewerkt aan de projecten MARCOS, D4PV @ Sea en de start van Coastbusters 2. Het project MARCOS bestudeert het potentieel van grootschalige offshore aquacultuur. DP4 @ Sea ontwikkelt een methodologie op wetenschappelijke basis voor het in kaart brengen van de uitdagingen en potentiële oplossingen voor de multifunctionele maritieme landschapsinfrastructuren. Coastbusters 2 is een monitoringproject dat onder meer onderzoek doet naar biologisch afbreekbare en duurzame (bio)mariene materialen als elementen van de kustverdediging. Het eerste project van Coastbusters won in oktober van dit jaar de eerste Blue Innovation Award.

DEME heeft in 2020 ook sterk op de internationale samenwerking gefocust, bijvoorbeeld door zich aan te sluiten bij de European Clean Hydrogen Alliance, het Sustainable Ocean Business Action Platform en het Global Partnership for Plastics Action van het World Economic Forum. Daarnaast ontwikkelt DEME in samenwerking met universiteiten en technologieleveranciers een oplossing voor de verwijdering van plastic uit de rivieren, havens en kustzones. In 2020 heeft DEME de eerste installatie getest met een proefproject op de Scheldebrug in Temse. De installatie bestaat enerzijds uit een V-vormige vaste fuik die de waterstroming gebruikt om plastic en drijvend afval in de bovenste waterlaag naar een drijvend opvangplatform te leiden. Het drijvend afval wordt dan opgevangen door de Marine Litter Hunter, een vaartuig dat de grootste stukken onderschept en naar het opvangplatform leidt. De installatie gebruikt diverse technologische innovaties, zoals artificiële intelligentie voor de herkenning van de voorwerpen, virtuele realiteit voor de werking van de uitrusting en (eventueel) de autonome controle van het vaartuig. De Marine Litter Hunter vaart op elektriciteit en stoot dus geen CO₂ uit.

Als steun voor het interne ondernemerschap werden in 2020 verscheidene innovatieprogramma's gestart om enerzijds nieuwe ideeën te verzamelen en anderzijds gerealiseerde initiatieven te be-

lonen. In 2020 werden twee specifieke innovatie-uitdagingen gelanceerd rond klimaat en energie (DOD 7 en 13) en het beheer van afval en materialen (DOD 12). In het volledige innovatieproces is de duurzaamheid een van de evaluatiecriteria.

5.2. RESULTATEN VAN DIT BELEID BIJ CFE CONTRACTING EN BPI

In 2020 werden de key performance indicators verfijnd en werd een dashboard van niet-financiële indicatoren ingevoerd. In verscheidene proefprojecten worden de meest complexe thema's, zoals materiaaltransport en circulariteit, van nabij gevolgd. Elke indicator verzekert een regelmatige monitoring van de gekozen prioritaire doelstellingen. Op het vlak van de concrete acties waren er verscheidene grootschalige duurzame projecten, zoals ZIN en het gebruik van consolidatiecentra voor de logistiek, maar lag de nadruk vooral op de interne communicatie en de bewustmaking van de teams rond duurzaamheid. Deze acties zullen in 2021 worden voortgezet via actieplannen in de verschillende entiteiten van de groep.

CFE Contracting heeft zich aangesloten bij de Belgian Alliance for Climate Action. Ze onderschrijft daarmee het initiatief Science Based Targets. Deze aanpak zal het mogelijk maken om duurzame doelstellingen te valideren die beantwoorden aan de ambities van de Akkoorden van Parijs.

5.2.1. IMPACT VAN DE COVID-19-PANDEMIE

De crisis van het coronavirus heeft de relevantie bevestigd van de gekozen prioriteiten en in het bijzonder van de versnelde digitalisatie en de focus op operationele uitmuntendheid.

5.2.2. SOCIAAL

De mens staat centraal in de bouwprocessen van CFE. CFE is een belangrijke werkgever, zowel direct (3.155 werknemers) als indirect via de verschillende onderaannemers en leveranciers. In 2020 heeft CFE Contracting een campagne voor 'employer branding' gelanceerd die het concept 'Family' (family & friends) dat haar kenmerkt in de verf zette. De filialen op mensenmaat en de soliditeit van de groep zijn samen met haar vele vormen van synergie de kracht en de bijzonderheid van CFE Contracting. De eerbied voor de mens geldt niet alleen voor onze eigen werknemers maar ook voor het personeel van de onderaannemers en leveranciers. Deze filosofie is opgenomen in een integriteitscode die de eerbied voor de rechten van de mens omvat. In deze optiek verlopen de procedures voor de selectie van en de interactie met de onderaannemers schriftelijk. In 2020 werd geen enkele schending van de mensenrechten vastgesteld.

CFE wenst ook de nodige aandacht te schenken aan de veiligheid en de gezondheid op de werkplek. De ernst en de frequentie van arbeidsongevallen krijgen in elke raad van bestuur een bijzondere aandacht. CFE presteert in dit domein beter dan de Belgische sector in zijn geheel. Dat belet niet dat CFE Contracting haar score elk jaar wil verbeteren. In dat opzicht is het beleid voor sensibilisering, voor opleiding en voor preventie een belangrijk instrument. Ook de 'LEAN' methode draagt eraan bij. De bouwplaatsen worden regelmatig bezocht om de naleving van de procedures te controleren.

5.2.3. MILIEU

De twee divisies zijn zich bewust van de impact van hun activiteiten op het milieu. Het vervoer van personen en materialen heeft een weerslag op de mobiliteit en veroorzaakt ook een directe CO₂-uitstoot. De vermindering van de behoefte aan transport en een geavanceerd afvalbeleid kunnen helpen om die impact te verkleinen. De op de verschillende bouwplaatsen toegepaste 'LEAN' bouwprocessen dragen er eveneens toe bij.

Zo hebben in 2020 verscheidene bouwplaatsen in België en Luxemburg hun logistiek herzien door met consolidatiecentra te werken. Deze logistieke hubs verminderen het aantal vrachtwagens voor de bevoorrading van de bouwplaatsen in aanzienlijke mate en maken bovendien de leveringsplanning betrouwbaarder. In Brussel worden ook alternatieve leveringswijzen gebruikt, zoals levering via de waterweg. Dat heeft een onmiddellijke impact op de CO₂-uitstoot.

Volgens studies is de materiaalkeuze een doorslaggevende maar indirecte factor in de analyse van de CO₂-kosten van een gebouw. Het werken met gerecycleerde of hergebruikte materialen is eveneens een oplossing voor de vermindering van de koolstofvoetafdruk. Ook de keuze van meer duurzame materialen draagt daar toe bij.

CFE Contracting en BPI hebben daarom begin 2020 hun knowhow gebundeld om de joint venture Wood Shapers op te richten. De beheersing van de materialen (en in het bijzonder van hout) en van bouwtechnieken voor een geoptimaliseerde structuur staan samen met een geïntegreerde projectvisie centraal in de duurzame benadering van Wood Shapers.

Met haar drie filialen Van Laere, BPC en VMA heeft CFE Contracting het project ZIN in de Brusselse Noordwijk opgestart. Dit innoverende project van meer dan 110.000 m² legt de nadruk op circulariteit. De circulaire benadering begint met het behoud van 65 % van de bestaande WTC-torens, wat de hoeveelheid sloopafval en het gebruik van nieuwe bouwmaterialen beperkt. Dit is het eerste project in België dat de circulariteitsprincipes op deze schaal toepast. Concreet zal in totaal 95 % van het materiaal worden bewaard, hergebruikt of gerecycleerd en zal 95 % van de nieuwe materialen voor de kantoren C2C-gecertificeerd zijn.

Een andere aanpak om de CO₂-productie te beperken, is de vermindering van het energieverbruik van zowel de gebouwen als de bouwplaatsinstallaties. Via haar filiaal VEMAS levert CFE Contracting ESCO-diensten met gegarandeerde energieprestaties aan de klanten die het wensen. Deze expertise wordt ook bij de inrichting van de bouwplaatsen gebruikt, met een monitoring van het elektriciteits- en waterverbruik die hun optimalisatie mogelijk maakt.

5.2.4. GOVERNANCE

Het Corporate Governance Charter van CFE Contracting werd in 2019 bijgewerkt. Na de goedkeuring door het Executief Comité werd het aan alle medewerkers meegedeeld. Het vervolledigt het Corporate Governance Charter van de Groep CFE. Dit charter definieert de structuur van CFE Contracting, de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende raden en comités en de minimale toepasselijke procedures. Vervolgens is het in een reeks interne beleidslijnen uitgewerkt.

De structurering van CFE Contracting heeft tot doel een helder en solide kader te vormen voor de begeleiding van de ontwikkeling van de activiteiten van de vennootschap en de ondernemingen van

de pool Contracting en voor hun goede werking. De structurering van de vennootschap weerspiegelt de regels voor goed bestuur, aangepast aan de behoeften van de onderneming. Hetzelfde geldt voor BPI, waarvan het Governance Charter in december 2019 werd aangepast en goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

De minimale procedures, ook interne beleidslijnen genoemd, worden in nauw overleg met het Executief Comité bijgewerkt door de Raad van Bestuur. Op het niveau van de projecten is een lijst van 12 principes voor een goed beheer opgesteld. In 2019 werd bovendien voor elke entiteit een risicoanalyse uitgevoerd.

Elke in het charter opgenomen beleidslijn is fundamenteel. Hierna brengen we echter het thema van de eerbiediging van de mensenrechten op de voorgrond.

EERBIEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN

De eerbiediging van de mensenrechten is een van de fundamentele waarden die aan de basis liggen van het algemene beleid van de polen Contracting en Vastgoedontwikkeling. Deze eerbied komt tot uiting in een geformuleerd beleid met een specifieke op de integriteit van de medewerkers gerichte gedragscode, die het algemene kader vormt waarvan de toepassing door individuele informatie en interne audits wordt verzekerd.

In de aanwerving maar ook in bijvoorbeeld de dagelijkse werkrelaties en de opportuniteiten voor opleiding, interne mobiliteit of promotie, is elke discriminatie op grond van gender, leeftijd, nationaliteit, afkomst, overtuiging of handicap verboden. Het algemene beleid omvat ook de eerbiediging van de wetten met betrekking tot de privacy van de medewerkers, wat in de dochterondernemingen tot uiting komt in maatregelen op het vlak van de informatica om de veiligheid van de persoonsgegevens van de medewerkers te verzekeren.

Dit algemene beleid wordt ook weerspiegeld in de contractuele bepalingen met de onderaannemers, bepalingen die de eerbiediging van de wetten met betrekking tot de mensenrechten eisen. Bij de selectie van buitenlandse onderaannemers voeren wij de vereiste controles uit, bijvoorbeeld inzake de sociale zekerheid en de betaling van het minimumloon.

Tot op heden is in de polen Contracting en Vastgoedontwikkeling geen enkele inbreuk op ons mensenrechtenbeleid vastgesteld. De vakspecialiteiten van de twee polen impliceren het werken met onderaannemers, leveranciers en partners die niet noodzakelijk de waarden van CFE met betrekking tot de mensenrechten delen. De realiteit van de bouwplaatsen kan gemakkelijk verwarring creëren, met ernstige gevolgen voor het imago van de groep.

Daarom neemt CFE verschillende maatregelen om deze risico's maximaal te voorkomen. Deze maatregelen spelen op verschillende niveaus:

- **Preventie:** wij hebben in de dochterondernemingen een charter ingevoerd, een systeem met erkende leveranciers georganiseerd, bepalingen opgenomen in de contracten met de onderaannemers en een humanresourcesbeleid toegepast dat ieders rechten respecteert;
- **Opleiding:** ze kan verschillende vormen aannemen (vergaderingen, workshops, uitwisseling van ervaringen enz.), met inbegrip van de opleiding van de hiërarchische lijn inzake de

wettelijke verplichtingen en het welzijn;

- Controle: hij impliceert met name regelmatige werfinspecties door de hiërarchische lijn en interne audits.

BESTRIJDING VAN FRAUDE EN CORRUPTIE

De door CFE opgestelde anticorruptiecode, die in 2018 werd bijgewerkt, is opgenomen in het beleid van de dochterondernemingen en richt zich tot alle medewerkers, ongeacht hun functie. Hij verklaart duidelijk dat elke vorm van corruptie of corrupte praktijken, direct of indirect, verboden is, zowel op het niveau van de ondernemingen als op dat van de natuurlijke personen. Om de effectiviteit en het goede begrip van de uitgevaardigde ethische regels te verzekeren, geeft de code concrete details met betrekking tot in commerciële betrekkingen courante gewoonten, zoals voordelen, geschenken, voorrechten en blijken van gastvrijheid: hij preciseert wat wel en niet toegelaten is, de grenzen die men moet respecteren enzovoort, rekening houdend met de nationale (van België en/of het betrokken buitenland) en de internationale reglementeringen. Het engagement van de dochterondernemingen en hun medewerkers, het ethische besef en de wil om in een geest van samenwerking en vertrouwen te werken, samen met een aantal interne procedures die de mogelijkheid van fraude en corruptie beperken, zijn stuk voor stuk elementen die een goede naleving van de bepalingen tegen fraude en corruptie verzekeren. CFE Contracting heeft dit jaar haar inspanningen verdubbeld om haar operationele personeel op te leiden in de kennis en het begrip van de sociale wetgeving. Zo ontvingen meer dan 450 operationele medewerkers van de verschillende dochterondernemingen van CFE een opleiding 'Best Practices: contract management & social law' om een goed begrip van de toepasselijke reglementering inzake contracten en sociale wetten te garanderen.

In de bouwsector staat vaak veel geld op het spel, is de concurrentie soms hard en vereisen veel projecten het gebruik van tijdelijke verenigingen en van orders bij een groot aantal onderaannemers en leveranciers. Daarnaast kunnen de betrekkingen met de klanten gepaard gaan met het geven of ontvangen van geschenken, blijken van gastvrijheid, uitnodigingen voor diverse manifestaties enz. Dit alles kan situaties creëren met risico's van 'uitschuivers' die als corruptie worden beschouwd. CFE voert een preventiebeleid om deze risico's te bestrijden. In de dochterondernemingen is een anticorruptiecode ingevoerd die zowel de basisprincipes uiteenzet als concrete voorschriften geeft die in de verschillende risicosituaties moeten worden gevolgd. Daarnaast treffen de dochterondernemingen diverse concrete maatregelen om de toepassing van deze bepalingen te verzekeren.

De cel interne audit onderwerpt elke entiteit regelmatig aan een analyse van de risico's en de procedures. De interne audit is een onafhankelijke functie met als belangrijkste opdracht de ondersteuning en begeleiding van het management voor een betere beheersing van de risico's.

De interne audit rapporteert functioneel aan het Auditcomité van CFE, door het jaarlijkse auditplan, de belangrijkste resultaten van de uitgevoerde audits en een follow-up van de actieplannen voor te leggen. Indien nodig kunnen bijkomende opdrachten worden uitgevoerd op verzoek van het Auditcomité of het Executief Comité van CFE Contracting. In 2020 onderzocht de interne audit vooral de principes van het goede beheer van de projecten. De andere thema's van de interne audits waren de scheiding van de machten in de ERP-systemen, de archivering, de ondertekeningsbevoegdheid in de betaalsoftware en de toepassing van de AVG. Daarnaast werd bij MOBIX een

algemene analyse van het interne controlesysteem uitgevoerd. Het resultaat van de audits wordt voorgelegd aan de leden van het Auditcomité van CFE en aan het Executief Comité van CFE Contracting, om verbeteringsmaatregelen overeen te komen.

6. NIET-FINANCIËLE KRITIEKE PRESTATIE-INDICATOREN (KPI'S)

6.1. INLEIDING

De definitie, de verzameling en de analyse van KPI's maken integraal deel uit van de duurzaamheidsstrategie van CFE. Voor elk thema met hoge materialiteit werd ten minste één KPI gekozen. Voor sommige meer complexe thema's, zoals transport, werd de voorkeur gegeven aan de analyse van proefprojecten. De analyse en de regelmatige follow-up van al deze KPI's aan de hand van specifieke dashboards maakt een nauwkeurige validatie mogelijk van de toegepast actieplannen.

6.2. SOCIAAL

Om de impact van de op sociale thema's gerichte acties te analyseren, hanteren de drie polen sinds verscheidene jaren een reeks KPI's. Deze KPI's hebben betrekking op de thema's veiligheid, welzijn, diversiteit en opleiding.

6.2.1. GEMEENSCHAPPELIJKE ALGEMENE INDICATOREN

Medewerkers per pool			
	CFE	DEME	Totaal
2018	3.524	5.074	8.598
2019	3.276	5.134	8.410
2020	3.250	4.976	8.226

Medewerkers volgens statuut			
2020	Arbeiders	Bedienden	Totaal
CFE	1.709	1.541	3.250
DEME	2.279	2.697	4.976
Totaal	3.988	4.238	8.226

Mannen / vrouwen				
	Bedienden (M)	Bedienden (V)	Arbeiders	Arbeidsters
2018	3.272	1.064	4.201	61
2019	3.289	1.115	3.934	72
2020	3.106	1.132	3.916	72